

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 28ης Φεβρουαρίου 1996

σχετικά με την έγκριση της απόκτησης του ελέγχου της Raab Karcher Kohle GmbH από την Ruhrkohle Handel GmbH

(Υπόθεση IV/EKAX.1147 — Ruhrkohle Handel/Raab Karcher Kohle)

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(96/471/EKAX)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, και ιδίως το άρθρο 66,

την απόφαση αριθ. 24/54, της 6ης Μαΐου 1954, σχετικά με έναν κανονισμό για τα στοιχεία που συνιστούν τον έλεγχο επιχείρησης, βάσει του άρθρου 66 παράγραφος 1 της συνθήκης⁽¹⁾,

το κοινοποιηθέν στις 15 Νοεμβρίου 1994 σχέδιο της επιχείρησης Ruhrkohle Handel GmbH να αποκτήσει όλο το μετοχικό κεφάλαιο της Raab Karcher Kohle GmbH,

Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις της κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΜΕΡΗ

- (1) Η Ruhrkohle Handel GmbH, Düsseldorf (εφεξής «RH»), είναι κατά 100 % θυγατρική επιχείρηση της εταιρείας χαρτοφυλακίου Ruhrkohle Beteiligungs-GmbH, η οποία επίσης ανήκει κατά 100% στη Ruhrkohle AG. Στη Ruhrkohle Beteiligungs-GmbH συγκεντρώνονται όλες οι δραστηριότητες της Ruhrkohle AG, που δεν αφορούν την παραγωγή άνθρακα ή οπτάνθρακα.
- (2) Η RH αναπτύσσει δραστηριότητες στους τομείς του εμπορίου στερεών καυσίμων (λιθάνθρακας, πλίνθοι λιθάνθρακα και οπτάνθρακας από λιθάνθρακα, λιγνίτης), ορυκτελαίων, στη διανομή πετρελαίου και στα πρατήρια βενζίνης, καθώς επίσης και στην οικοδομική τεχνική. Οι δραστηριότητες στον τομέα του άνθρακα εκτείνονται στο εσωτερικό και το διεθνές εμπόριο με πελάτες από τη βιομηχανία και τις

χονδρικές πωλήσεις καθώς και με οικιακούς καταναλωτές. Η επεξεργασία του άνθρακα (για ειδικές ποιότητες άνθρακα) συμπληρώνει αυτόν τον τομέα. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της RH ανήλθε το 1994 σε 3,82 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα, από τα οποία τα δύο τρίτα περίπου στη Γερμανία, και το ένα τρίτο στην υπόλοιπη δυτική Ευρώπη. Στο εμπόριο άνθρακα αναλογούν περίπου τα 2,67 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Η RH απασχολεί 1 960 συνεργάτες, 400 από τους οποίους για το εμπόριο άνθρακα.

- (3) Η Ruhrkohle AG, Essen (εφεξής «RAG») ασκεί δραστηριότητες κυρίως στην εξόρυξη λιθάνθρακα και στην παραγωγή οπτάνθρακα και πωλεί και τα δύο προϊόντα απευθείας, ή μέσω της RH και άλλων εμπόρων. Η RAG είναι, με μεγάλη διαφορά, η μεγαλύτερη γερμανική εξορυκτική επιχείρηση, στην οποία αντιστοιχεί το 80 % της εγχώριας παραγωγής λιθάνθρακα. Η RAG έχει επίσης συμφέροντα στους τομείς της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, χημικών προϊόντων και πλαστικών, επεξεργασίας αποβλήτων, τεχνολογίας εξόρυξης και ακινήτων. Ο κύκλος εργασιών της RAG κατά το 1994 ανήλθε σε 25,5 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα, από τα οποία ποσό 22,4 δισεκατομμυρίων γερμανικών μάρκων πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία. Από το σύνολο αυτό, τα 13,1 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα προήλθαν από την εξόρυξη και 12,4 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα από τις δραστηριότητες των άλλων εταιρειών του ομίλου. Από τον συνολικό αριθμό των εργαζομένων στην RAG που ανέρχεται σε 111 000 άτομα, 87 000 εργαζόμενοι εξακολουθούν να απασχολούνται στην εξόρυξη (το 1969: 183 000). Οι μετοχές της RAG κατέχονται από πέντε μετόχους (εν μέρει μέσω κοινών επιχειρήσεων με τους άλλους μετόχους): την VEBA (περίπου 39,2%), την VEW (30,2%), την Thyssen (12,7%), την Krupp-Hoesch (8%) και την Arbed S.A. (6,5%), ενώ το 3,5% αποτελεί χαρτοφυλάκιο ιδίων μετοχών.

(1) ΕΕ αριθ. 9 της 11. 5. 1954, σ. 345 (Ανώτατη Αρχή).

- (4) Η Raad Karcher Kohle GmbH, Essen (εφεξής «RKK») συγκεντρώνει τις σχετικές με το εμπόριο άνθρακα δραστηριότητες της Raad Karcher AG, μέλος του ομίλου VEBA. Κατά το 1994 η εταιρεία απασχολούσε λίγο περισσότερα από 700 άτομα (το 1993: 1 209) και ο κύκλος εργασιών της ανήλθε σε 1,29 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα (το 1993: 1,59 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα). Από το σύνολο αυτό τα 1,18 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία και τα 113 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα στα άλλα κράτη μέλη.
- (5) Η RH (όπως η RAG) και η RKK εμπορεύονται λιθάνθρακα, ένα προϊόν EKAX, και συνεπώς θεωρούνται επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 80 της συνθήκης EKAX.

II. Η ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΗ ΠΡΑΞΗ

- (6) Η RH προτίθεται να αγοράσει από την Raad Karcher AG όλες τις μετοχές της RKK. Τούτο θα αποτελέσει συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 66 της συνθήκης EKAX.

III. Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

- (7) Η RAG, με την απόκτηση του συνόλου των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου στην RKK, θα αποκτήσει (μέσω της RH) τον άμεσο έλεγχο της RKK. Τούτο συνιστά απόκτηση του ελέγχου κατά την έννοια της απόφασης 24/54 της Ανωτάτης Αρχής και, συνεπώς, συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 66 παράγραφος 1 της συνθήκης EKAX.
- (8) Αυτό το συμπέρασμα δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η προς αγορά επιχείρηση ανήκε μέχρι τώρα εμμέσως στη VEBA AG, και ότι η VEBA είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος στην RAG (η VEBA έχει μερίδιο 39,2% στην RAG και περίπου το 40% των ψήφου στη γενική συνέλευση). Από το καταστατικό της RAG και τον κανονισμό του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου, δεν μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η VEBA έχει τον αποκλειστικό έλεγχο της RAG και ότι, επομένως, η προβλεπόμενη απόκτηση της RKK είναι εσωτερική υπόθεση της εταιρείας, η οποία δεν απαιτείται να κοινοποιηθεί. Αντίθετα, η γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο και το εποπτικό συμβούλιο της RAG λαμβάνουν το καθένα αποφάσεις σε όλες τις περιπτώσεις με απλή πλειοψηφία (άρθρο 6 παράγραφος 2, άρθρο 11 παράγραφος 3, άρθρο 21 παράγραφος 3 του καταστατικού και άρθρο 13 παράγραφος 7 του κανονισμού του διοικητικού συμβουλίου). Το ίδιο ισχύει για ιδιαίτερα σημαντικά θέματα, όπως ζητήματα σχετικά με τη στρατηγική του συνόλου της επιχείρησης, με τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των μετόχων σε θυγατρικές επιχειρήσεις κ.λπ. (άρθρο 3 παράγραφος 7, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού του διοικητικού συμβουλίου). Από τα εταιρικά δεν προκύπτουν δικαιώματα αρνησικυρίας κάποιων μετόχων και, σύμφωνα με τους μετόχους, δεν υφίσταται συμφωνία για τη σύσταση ομάδας κοινής ψήφου. Για το λόγο αυτό, είναι πιθανή η μεταβολή της πλειοψηφίας, και ειδικότερα αποφάσεις κατά πλειοψηφία εναντίον της VEBA.
- (9) Τα μέρη έχουν την άποψη ότι η RAG δεν ελέγχεται από κανέναν από τους μετόχους της, είτε μεμονωμένα, είτε μαζί με άλλους. Σε τούτο συνηγορεί η δυνατότητα μεταβολής των συμμαχιών. Υφίστανται πάντως ενδείξεις, ότι η RAG ελέγχεται από κοινού και από τους πέντε εταίρους. Μεταξύ των εταίρων υφίστανται ισχυρά κοινά συμφέροντα λόγω της σημαντικής θέσης της RAG στα πλαίσια της γερμανικής πολιτικής για τον άνθρακα. Ειδικότερα, στα πλαίσια της σύμβασης «Jahrhundertvertrag», που ισχύει μέχρι το τέλος του 1995, και της σύμβασης «Hüttenvertrag» (βλέπε σημεία 26, 27 κατωτέρω), ανατίθεται κυρίως στην RAG να εφαρμόσει τη γερμανική πολιτική για τον άνθρακα σε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες κρατικές αρχές. Εξάλλου, οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου της RAG λαμβάνονταν μέχρι τώρα πάντα με ομοφωνία.
- (10) Αν και τα ισχυρά κοινά συμφέροντα των μειοψηφούντων μετόχων μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα να μην ενεργούν ο ένας εναντίον του άλλου κατά την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου τους, τούτο σπάνια θα μπορούσε να δικαιολογήσει την εκτίμηση ότι υφίσταται κοινός έλεγχος [βλέπε επίσης για το θέμα αυτό την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της συγκέντρωσης βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ΕΕ αριθ. C 385 της 31. 12. 1994, σ. 5, σημείο 32]. Σε προηγούμενες αποφάσεις, η Επιτροπή δεν έλαβε θέση στο ερώτημα του ελέγχου της RAG από κοινού από τους μετόχους. Διαπίστωσε ότι η VEBA έχει περιορισμένη μόνο επιρροή στην RAG και κατά την εξέταση από άποψη ανταγωνισμού δεν έλαβε σχεδόν καθόλου υπόψη της τον δεσμό μεταξύ των δύο ομίλων (βλέπε Απόφαση της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1990, υπόθεση αριθ. 782 Stinnes Intercarbon / Stromeyer, σημείο 2). Η σύμβαση «Jahrhundertvertrag» έληξε στο τέλος του 1995 και οι ρυθμίσεις επιδότησης για την εξόρυξη γερμανικού λιθάνθρακα, που τροποποιήθηκαν το 1996, μπορούν να οδηγήσουν σε διαφοροποίηση των συμφερόντων των μεμονωμένων μετόχων της RAG. Δεν απαιτείται να ληφθεί απόφαση για το ερώτημα σχετικά με τον κοινό έλεγχο της RAG. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι υφίσταται κοινός έλεγχος, όσον αφορά την RKK, θα επήρχετο μια μεταβολή στον έλεγχο μέσω της VEBA. Η RKK δεν θα θρискόταν πλέον κάτω από τον αποκλειστικό έλεγχο της VEBA, αλλά κάτω από κοινό έλεγχο από τους μετόχους της RAG [για τη μετάβαση από τον αποκλειστικό έλεγχο σε κοινό έλεγχο, βλέπε την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της συγκέντρωσης βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, σημεία 16, 18].

Η εξαγορά της RKK αποτελεί, εν πάσει περιπτώσει, συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 66 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

- (11) Για την εξέταση της συγκέντρωσης από την άποψη του ανταγωνισμού, θα πρέπει πάντως να ερευνηθεί το ζήτημα του κοινού ελέγχου της RAG από τους μετόχους της, εφόσον, εάν υποτεθεί ότι η VEBA συμμετείχε στον έλεγχο της RAG, προτού γίνει η συγκέντρωση, δεν υπήρχε ήδη μια εντελώς ανεξάρτητη ανταγωνιστική σχέση μεταξύ της RAG/RH και της RKK. Δεν απαιτείται όμως εδώ να γίνει εκτίμηση αυτής της σχέσης περιορισμένου ανταγωνισμού, διότι ακόμα και αν υποτεθεί μια εντελώς ανεξάρτητη ανταγωνιστική σχέση μεταξύ της RAG/RH και της RKK, η προβλεπόμενη συγκέντρωση, όπως αποδεικνύεται κατωτέρω, δεν θα οδηγήσει σε περιορισμό του πραγματικού ανταγωνισμού.

IV. Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

1. Οι αγορές του προϊόντος

- (12) Η RH και η RKK πωλούν λιθάνθρακα και προϊόντα λιθάνθρακα (πλίνθους λιθάνθρακα, οπτάνθρακα από λιθάνθρακα) σε βιομηχανικούς καταναλωτές (βιομηχανία παραγωγής ρεύματος, χαλυουργία, άλλες βιομηχανίες) καθώς και σε οικιακούς καταναλωτές και βιοτεχνίες. Ο τομέας των οικιακών καταναλωτών και της βιοτεχνίας δεν εμπίπτει στη συνθήκη ΕΚΑΧ (βλέπε άρθρο 80 της συνθήκης ΕΚΑΧ).

Η ζήτηση

- (13) Σχετικά με τη ζήτηση λιθάνθρακα και προϊόντων λιθάνθρακα (εφεξής «λιθάνθρακας») θα πρέπει καταρχάς να αναφερθεί γενικά ότι υπάρχει αγορά για την πώληση λιθάνθρακα σε βιομηχανικούς καταναλωτές. Λόγω διαφορετικών σκοπών χρήσης, λόγω των καθεστώτων επιδότησης για ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών και, συνεπώς, έντονα διαφοροποιημένων τιμών, η αγορά θα πρέπει να διαχωρισθεί περαιτέρω ανάλογα με τη διάθεση στον κλάδο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος (άνθρακα εργοστασίων παραγωγής ρεύματος, ή άνθρακα λεβήτων), σε χαλυουργία (οπτάνθρακας από λιθάνθρακα και οπτάνθρακας υψικαμίνων) και σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές. Η τελευταία κατηγορία περιλαμβάνει ιδίως τις βιομηχανίες ζάχαρης, τσιμέντου ή χαρτιού και εφοδιάζεται κυρίως με άνθρακα λεβήτων για την παραγωγή θερμότητας που απαιτείται για την παραγωγική διαδικασία. Όλα αυτά τα είδη άνθρακα και οπτάνθρακα υπόκεινται, σύμφωνα με το άρθρο 81 σε συνδυασμό με το παράρτημα I, στους κανόνες της συνθήκης ΕΚΑΧ. Τα μέρη προτείνουν επίσης αντίστοιχη οροθέτηση της αγοράς κατά κατηγορία καταναλωτή.

Δυνατότητα υποκατάστασης των καυσίμων

- (14) Σχετικά με τις πωλήσεις στον κλάδο παραγωγής ρεύματος (επιχειρήσεις παραγωγής ενέργειας και μικροί παραγωγοί ρεύματος) που αντιπροσωπεύουν το 70 % του συνολικού όγκου (βλέπε σημείο 25) ο λιθάνθρακας κατά βάση δεν μπορεί να υποκατασταθεί από άλλα καύσιμα. Η διάρθρωση της προσφοράς, η οποία καθορίζεται από την ύπαρξη ορισμένων εργοστασίων παραγωγής ρεύματος και για την οποία

υφίστανται εν μέρει κρατικές ρυθμίσεις («Energienmix») καθώς επίσης και το σημαντικό κόστος επένδυσης για τη μετασκευή και κατασκευή εργοστασίων παραγωγής ρεύματος καθιστούν δύσκολη, ή αποκλείουν εντελώς, τη μετάβαση από λιθάνθρακα σε πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ή πυρηνική ενέργεια. Τα μέρη κατέθεσαν ότι ένας σημαντικός αριθμός εργοστασίων παραγωγής ρεύματος μπορεί επίσης να χρησιμοποιήσει ως καύσιμο πετρέλαιο, ή αέριο, και ότι υπάρχουν απευθείας εισαγωγές ηλεκτρικού ρεύματος. Εισαγωγές ρεύματος από άλλα κράτη μέλη γίνονται συμπληρωματικά σε χρονικές περιόδους αιχμής φορτίου, άλλα από άποψη ποσότητας δεν έχουν μέχρι στιγμής ιδιαίτερη σημασία. Από τις έρευνες της Επιτροπής προέκυψε επιπλέον ότι πετρέλαιο χρησιμοποιείται εν μέρει για το έναυσμα. Επίσης ότι πετρέλαιο, ή αέριο, χρησιμοποιούνται για τη σταθεροποίηση της καύσης σε περίπτωση ασταθούς καύσης του άνθρακα, λόγω π.χ. ακαθαρσιών. Πάντως ένα εργοστάσιο παραγωγής ρεύματος σχεδιασμένο να λειτουργεί με λιθάνθρακα, επιτυγχάνει με πετρέλαιο ή αέριο κλάσμα μόνο της δυναμικότητας που έχει με καύση λιθάνθρακα. Για το λόγο αυτό, και τα δύο καύσιμα δεν μπορούν στην πραγματικότητα να υποκαταστήσουν το λιθάνθρακα.

- (15) Αυτό ισχύει κατά βάση και για το λιγνίτη. Τα εργοστάσια παραγωγής ρεύματος που λειτουργούν με άνθρακα δεν είναι κατάλληλα για την καύση και των δύο ειδών άνθρακα. Όπως παραδέχονται τα ίδια τα μέρη, η μετατροπή για τον άλλο τύπο άνθρακα είναι αντιοικονομική και, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών καύσης, ακόμα και από τεχνική άποψη, δύσκολα πραγματοποιήσιμη (όγκος των λεβήτων, συλλογή και επεξεργασία των καταλοίπων).

- (16) Επειδή ο λιγνίτης, αντίθετα απ' ό τι συμβαίνει με το λιθάνθρακα, έχει τελικά σχετικά υψηλό κόστος μεταφοράς (περιεκτικότητα σε νερό μέχρι 40 %), ανταγωνισμός με το λιθάνθρακα θα μπορούσε να υπάρξει μόνο στην περίπτωση που οι περιοχές εξόρυξης είναι γειτονικές (βλέπε απόφαση της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 1994, IV/M.402 — PowerGen/NRG Energy/Morrisson Knudsen/Mibrag, σημείο 10). Ένας τέτοιος ανταγωνισμός έχει πάντως νόημα μόνο στα πλαίσια της κατασκευής νέων εργοστασίων παραγωγής ρεύματος και για το λόγο αυτό έχει μόνο έμμεση επίδραση στις πωλήσεις λιθάνθρακα. Από τις έρευνες της Επιτροπής προέκυψε ότι, εκτός από την κατασκευή ενός νέου εργοστασίου παραγωγής ρεύματος από λιγνίτη στο Brandenburg, κατά τα επόμενα δέκα χρόνια δεν θα πρέπει να υπολογίζονται κανείς στην αύξηση της δυναμικότητας των εργοστασίων παραγωγής ρεύματος στη Γερμανία. Κατά τη λειτουργία υφισταμένων εργοστασίων παραγωγής ρεύματος αντιθέτως, η εξέλιξη των τιμών των μονομερών καυσίμων έχει σημασία μόνο εφόσον μια επιχείρηση που λειτουργεί ένα εργοστάσιο παραγωγής ρεύματος διαθέτει διαφορετικά είδη εργοστασίων παραγωγής ρεύματος και, επιπλέον, είναι σε θέση να διαφοροποιεί το βαθμό φόρτισής τους. Σε χρονικές περιόδους υψηλού φορτίου, ακόμα και αυτές οι επιχειρήσεις λειτουργίας των εργοστασίων παραγωγής ρεύματος δεν είναι πλέον ευέλικτες.

- (17) Για τους λόγους αυτούς, η αγορά του σχετικού προϊόντος αναφορικά με την κυριότερη ομάδα καταναλωτών, τον κλάδο παραγωγής ρεύματος θα πρέπει να περιοριστεί στο λιθάνθρακα, ενώ τα άλλα καύσιμα αντιπροσωπεύουν, στην καλύτερη περίπτωση, έναν οριακό ανταγωνισμό κατά το πρώτο στάδιο των επενδύσεων σε νέες κατασκευές και αντικαταστάσεις εγκαταστάσεων καύσης (βλέπε επίσης απόφαση της Επιτροπής Stinnes Intercarbon/Stomeyer, της 12ης Δεκεμβρίου 1990, σημείο 7).
- (18) Σε ό,τι αφορά τις χαλυβουργικές επιχειρήσεις, ο λιθάνθρακας μπορεί να αντικατασταθεί από άλλα καύσιμα μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό και στην περίπτωση αυτή. Το ερώτημα σχετικά με το εάν η αγορά του σχετικού προϊόντος θα πρέπει να περιοριστεί στο λιθάνθρακα ή ενδεχομένως να είναι ευρύτερη, θα πρέπει να μείνει ακόμα ανοικτό διότι, ακόμα και αν θεωρηθεί ότι υπάρχει μια αγορά λιθάνθρακα για τις χαλυβουργικές βιομηχανίες, η συγκέντρωση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού (βλέπε σημείο 55).
- (19) Κατά τη διάθεση λιθάνθρακα σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές υπάρχουν αντίθετα ορισμένες σχέσεις υποκατάστασης με πετρέλαιο και αέριο, ή άλλα καύσιμα. Τα μέρη ανέφεραν παραδείγματα διπλής χρήσης εγκαταστάσεων καύσης στη βιομηχανία τσιμέντου, όπου τα κυρίως καύσιμα, όπως ο άνθρακας, χρησιμοποιούνται σε μια πρώτη εγκατάσταση καύσης καλύπτοντας περίπου το 70 % των ενεργειακών αναγκών, ενώ τα καύσιμα χαμηλότερης αξίας, ή απορρίμματα, σε μια δευτερεύουσα καύση για το υπόλοιπο τρίτο των αναγκών. Παρόμοια παραδείγματα αναφέρθηκαν για τη βιομηχανία ζάχαρης. Η Επιτροπή αναγνώρισε τις ανταγωνιστικές πιέσεις στο λιθάνθρακα από άλλα καύσιμα στον τομέα των άλλων βιομηχανικών καταναλωτών με την απόφαση για τη British Fuels Limited της 9ης Ιουλίου 1987 (έκθεση ανταγωνισμού 1987, σημείο 94). Βεβαίως, ακόμα και για αυτούς τους βιομηχανικούς καταναλωτές, δεν υπάρχει απεριόριστη δυνατότητα αντικατάστασης του λιθάνθρακα με άλλα καύσιμα λόγω του κόστους μετατροπής που προκύπτει. Το ερώτημα σχετικά με το εάν η αγορά του σχετικού προϊόντος θα πρέπει να περιοριστεί στο λιθάνθρακα, ή να προσδιοριστεί ενδεχομένως σε ευρύτερη περιοχή, μπορεί πάντως να μείνει τελικά ανοικτό, διότι ακόμα και αν θεωρηθεί ότι υπάρχει μικρή αγορά για τη πώληση λιθάνθρακα σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές, η συγκέντρωση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού (βλέπε σημείο 56 και επόμενα).
- 2. Γεωγραφική αγορά αναφοράς**
- (20) Η αγορά για τη διάθεση λιθάνθρακα στον κλάδο παραγωγής ρεύματος στη Γερμανία αποτελεί ακόμα, από γεωγραφική άποψη, μια εθνική αγορά. Τα μέρη, στην κοινοποίησή τους, έκαναν επίσης αυτή την οροθέτηση. Τούτο προκύπτει προπάντων από το ιδιαίτερο σύστημα επιδότησης του γερμανικού λιθάνθρακα, το οποίο οδήγησε σε διάρθρωση της προσφοράς στον ενεργειακό τομέα, καθώς και σε μια δομή ανταγωνισμού κατά τη διάθεση του άνθρακα στη Γερμανία, η οποία δεν μπορεί να συγκριθεί με εκείνη άλλων κρατών μελών (βλέπε επίσης σημείο 26 και επόμενα). Είναι γεγονός ότι οι γερμανικές επιχειρήσεις λειτουργίας των εγκαταστάσεων παραγωγής ρεύματος θα μπορούν στο μέλλον να αγοράζουν εισαγόμενο άνθρακα χωρίς περιορισμούς. Πάντως, μέχρι την εξάντληση της διαθέσιμης κρατικής επιδότησης, δεν έχουν ιδιαίτερο κίνητρο να εισάγουν αντί να αγοράζουν λιθάνθρακα από τη RAG ή έναν άλλο γερμανό παραγωγό. Κάθε εισαγωγή σε τιμή χαμηλότερη της μέσης τιμής εισαγωγής από τρίτες χώρες, θα τη μείωνε περαιτέρω κατά το επόμενο τρίμηνο και, από την άποψη του προμηθευτή του εξωτερικού, θα δρούσε σαν τιμή που θα εμπόδιζε τις εισαγωγές. Συνολικά παρατηρείται μια σχετικά μικρή αμφίδρομη διεύθυνση στις αγορές των κρατών μελών.
- (21) Η διάθεση λιθάνθρακα σε χαλυβουργία καθορίζεται εν πάση περιπτώσει ακόμα μέχρι το τέλος του 1997 από τις υποχρεώσεις αγοράς και τις επιδοτήσεις σύμφωνα με τη «σύμβαση χαλυβουργιών» (βλέπε σημείο 27). Για το λόγο αυτό, η αγορά αυτή αποτελεί από γεωγραφική άποψη εθνική αγορά.
- (22) Αναφορικά με τις μη επιδοτούμενες πωλήσεις λιθάνθρακα σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές, θα μπορούσε να θεωρηθεί κανείς ότι υπάρχει μια αγορά που ξεπερνά τα σύνορα της Γερμανίας, καθώς οι καταναλωτές αυτοί κατά το μεγαλύτερο μέρος τους προμηθεύονται άνθρακα εισαγωγής. Από την άλλη πλευρά η σχέση εμπόρου-πελάτη παίζει πολύ μεγάλο ρόλο σε μια ισχυρά διαμορφωμένη διάρθρωση της αγοράς με μικρές επιχειρήσεις. Τον ρόλο του προμηθευτή είχαν μέχρι τώρα γερμανικές κυρίως εμπορικές επιχειρήσεις. Το ερώτημα της οροθέτησης της γεωγραφικής αγοράς μπορεί, σε τελευταία ανάλυση, να παραμείνει ανοικτό διότι, ακόμα και αν θεωρηθεί τέτοια αγορά η Γερμανία, η συγκέντρωση δεν θα παρεμποδίσει τον πραγματικό ανταγωνισμό (βλέπε σημείο 56 και επόμενα).
- V. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 66 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2**
- (23) Η συγκέντρωση της RH και της RKK μπορεί να επιτραπεί, τηρουμένων των καθοριζόμενων στο άρθρο 66 παράγραφος 2 προϋποθέσεων, όταν η σχεδιαζόμενη πράξη δεν δίνει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα:
- να προσδιορίζουν τις τιμές, να ελέγχουν ή να περιορίζουν την παραγωγή ή τη διανομή, ή να παρεμποδίζουν τον πραγματικό ανταγωνισμό επί σημαντικού τμήματος της αγοράς των εν λόγω προϊόντων ή

- να καταστρατηγούν τους κανόνες ανταγωνισμού, ιδίως με τη δημιουργία μιας τεχνητά προνομιακής θέσης, η οποία συνεπάγεται ουσιώδες πλεονέκτημα για την πρόσβαση στις πηγές εφοδιασμού, ή στις αγορές.
- (24) Το ερώτημα κατά πόσο με την σχεδιαζόμενη συγκέντρωση περιορίζεται, ή καταργείται, ο ανταγωνισμός στη γερμανική αγορά πώλησης λιθάνθρακα πρέπει να εξετασθεί λαμβάνοντας υπόψη το καθεστώς επιδότησης του γερμανικού λιθάνθρακα που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος (άνθρακας εργοστασίων παραγωγής ρεύματος), το οποίο υπόκειται σε τροποποιήσεις μέσα στο 1996, καθώς και τη θέση της RAG, η οποία προκύπτει από τη συγκέντρωση, στην διάθεση εγχωρίου και εισαγόμενου άνθρακα.

1. Πώληση λιθάνθρακα στη Γερμανία

- (25) Στη Γερμανία πουλήθηκαν το 1994 συνολικά, περίπου 80 εκατομμύρια τόνοι λιθάνθρακα και προϊόντων λιθάνθρακα (1993: 76,7 εκατομμύρια τόνοι, για λιθάνθρακα, πλίνθους λιθάνθρακα και οπτάνθρακα από λιθάνθρακα, πηγή Statistik der Kohlenwirtschaft e. V., Zahlen zur Kohlenwirtschaft, τόμος 142, Ιούνιος 1995). Από την ποσότητα αυτή 17,6 εκατομμύρια τόνοι (συμπεριλαμβανομένων 0,9 εκατομμυρίων τόνων οπτάνθρακα από λιθάνθρακα, των οποίων η επεξεργασία σε οπτάνθρακα έγινε στη Γερμανία) αντιστοιχούν σε εισαγόμενο άνθρακα. Η γερμανική αγορά αποτελεί τη μεγαλύτερη αγορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με μικρή διαφορά από τη βρετανική και με μεγάλη διαφορά από τα άλλα κράτη μέλη όπου γίνεται κατανάλωση άνθρακα (Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Μπενελούξ). Από το σύνολο των πωλήσεων, το μεγαλύτερο μέρος, περίπου 70 %, αγοράσθηκε από τον κλάδο παραγωγής ρεύματος. Στη χαλυβουργία πουλήθηκαν 18,8 εκατομμύρια τόνοι, ενώ σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές 4,7 εκατομμύρια τόνοι. Στους οικιακούς καταναλωτές και στις βιοτεχνίες αντιστοιχούν περίπου 1,3 εκατομμύρια τόνοι.
- (26) Κατά το παρελθόν η γερμανική αγορά καθοριζόταν σε σχέση με τις δύο κυριότερες ομάδες καταναλωτών, δηλαδή τους παραγωγούς ηλεκτρικού ρεύματος και τα χαλυβουργεία, από τη σύμβαση «Jahrhundertvertrag» και τη σύμβαση «Hüttenvertrag». Ως «Jahrhundertvertrag» υποδηλώνεται ένα σύνολο συμφωνιών του 1980 μεταξύ 44 δημοσίων επιχειρήσεων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος και των βιομηχανικών επιχειρήσεων που παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα αφενός, και της Gesamtverband des Deutschen Steinkohlebergbaus (Γενική ένωση γερμανικών επιχειρήσεων εξόρυξης λιθάνθρακα) για την προμήθεια συγκεκριμένων ποσοτήτων γερμανικού λιθάνθρακα μέχρι το 1995, με σκοπό την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Η προμήθεια γινόταν με τιμή καθορισμένη στο ύψος του κόστους παραγωγής. Η διαφορά με την τιμή του θαρέος πετρελαίου στην παγκόσμια αγορά επιστρεφόταν στους παραγωγούς ηλεκτρικού ρεύματος μέσω ενός φόρου στην τελική κατανάλωση του «Kohle-fennig». Κατά τη διάρκεια διαπραγματεύσεων μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των μερών της «Jahrhundertvertrag» στα πλαίσια των του γύρου συζητήσεων για τον άνθρακα «Kohlefund» του 1989 καθορίστηκε η υποχρεωτική ελάχιστη ποσότητα προμηθείας (1991-1995) σε 40,9 εκατομμύρια τόνους ετησίως ισοδύναμου λιθάνθρακα (ι.λ.) (υπολογιζόμενο περίπου σε 41,5 εκατομμύρια τόνους λιθάνθρακα), από τα οποία 34,4 εκατομμύρια τόνοι ι.λ. για τους παραγωγούς ενέργειας και 6,5 εκατομμύρια τόνοι ι.λ. για τις μικρές βιομηχανίες παραγωγής ενέργειας. Η Επιτροπή, με απόφασή της, της 22ας Δεκεμβρίου 1992, σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ αριθ. L 50 της 2. 3. 1993, σ. 14) χορήγησε απαλλαγή της «Jahrhundertvertrag», η οποία έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 1995, από την απαγόρευση δημιουργίας καρτέλ. Στο τέλος του 1995 έληξε επίσης η ισχύς του Zollkontingentsgesetz (νόμος δασμολογικών ποσοστώσεων) ο οποίος στο παρελθόν περιόριζε το ύψος των εισαγωγών άνθρακα.
- (27) Η σύμβαση χαλυβουργείων «Hüttenvertrag» προβλέπει ορισμένες υποχρεώσεις αγοράς οπτάνθρακα από τα γερμανικά χαλυβουργεία. Ισχύει μέχρι το έτος 2000 και έχει εγκριθεί από την Επιτροπή μέχρι το 1997 (απόφαση της 30ής Μαρτίου 1989, ΕΕ αριθ. L 101 της 13. 4. 1989, σ. 35). Κατά το γύρο συνομιλιών για τον άνθρακα του 1991 συμφωνήθηκαν ρυθμίσεις που θα ισχύουν μέχρι το 2005. Ως αποτέλεσμα των υποχρεώσεων αγοράς μεταξύ των παραγωγών άνθρακα και των χαλυβουργείων υφίστανται σχεδόν αποκλειστικά σχέσεις πελάτη-προμηθευτή για οπτάνθρακα. Χονδρικό εμπόριο ουσιαστικά δεν υφίσταται στις συναλλαγές αυτές.
- (28) Από την 1η Ιανουαρίου 1996 ισχύει ένα νέο καθεστώς επιδότησης για το γερμανικό λιθάνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Στο μέλλον δεν θα καθορίζεται πλέον η ποσότητα παράδοσης αλλά, με ελαφρώς φθίνοντα ρυθμό, το ποσό της επιδότησης. Ο νόμος για την εξασφάλιση της χρήσης λιθάνθρακα στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και για την τροποποίηση του νόμου για την πυρηνική ενέργεια και του νόμου παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της 19ης Ιουλίου 1994 («Antikelgesetz») προσδιορίζει το ύψος της ετήσιας επιδότησης για το ηλεκτρικό ρεύμα σε 7,5 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα για το 1996 και 7 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα κατ' έτος για την περίοδο 1997 έως 2000. Πάντως, δεν αποκλείεται περαιτέρω μείωση κατά τα έτη 1999 και 2000. Ο στόχος είναι, πωλήσεις ύψους 37,5 εκατομμυρίων τόνων το 1996 και 35 εκατομμυρίων τόνων κατά τα επόμενα έτη, με μια εκτιμώμενη διαφορά τιμής μεταξύ γερμανικού και εισαγόμενου λιθάνθρακα ύψους 200 γερμανικών μάρκων ανά τόνο. Στα πλαίσια αυτού του πακέτου ενίσχυσης, οι επιδοτήσεις καταβάλλονται απευθείας στις επιχειρήσεις εξόρυξης. Υπολογίζονται από τη διαφορά μεταξύ του κόστους παραγωγής του γερμανικού λιθάνθρακα και της μέσης τιμής FOB του εισαγόμενου από τρίτες χώρες λιθάνθρακα στα γερμανικά σύνορα. Οι οδηγίες για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος του ομοσπονδια-

κού υπουργείου Οικονομικών της 13ης Ιουνίου 1995 (Ομοσπονδιακή Εφημερίδα της 20ής Ιουνίου 1995, σ. 6565) ρυθμίζουν τις σχετικές λεπτομέρειες.

- (29) Αυτή η ενίσχυση στον άνθρακα της Κοινότητας επιτρέπεται να χορηγείται μόνο μετά από προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην απόφαση αριθ. 3632/93/EKAX της Επιτροπής. Σύμφωνα με αυτή, η κρατική ενίσχυση δεν επιτρέπεται να προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού και διακρίσεις μεταξύ παραγωγών άνθρακα καθώς και μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών άνθρακα στην Κοινότητα.
- (30) Τα μέρη έχουν την άποψη ότι, με το νέο ο κανονισμό επιδοτήσεων, θα ανοίξει από το 1996 η αγορά λιθάνθρακα για τον ανταγωνισμό από εισαγωγές.
- (31) Με τη χρηματοδοτική υποστήριξη από τον προϋπολογισμό ενισχύσεων, η RAG και οι δύο άλλες γερμανικές επιχειρήσεις εξόρυξης (Saarbergwerke, Preussag Ibbenbüthen) θα πρέπει να πωλούν οι ίδιες τον άνθρακα σε επιχειρήσεις που λειτουργούν εργοστάσια παραγωγής ρεύματος. Αυτό αποτελεί καταρχήν ένα βήμα για την απελευθέρωση της αγοράς άνθρακα που προορίζεται για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, η οποία κατά το παρελθόν υπέκειτο σε κανονιστικές ρυθμίσεις. Από το 1996, οι παραγωγοί ηλεκτρικού ρεύματος έχουν περισσότερες δυνατότητες να προμηθεύονται άνθρακα εισαγωγής απ' ό,τι προηγουμένως. Πάντως, σύμφωνα με τις έρευνες της Επιτροπής, θα μπορούσε να μιλήσει κανείς για το άνοιγμα της αγοράς στον ανταγωνισμό σε περιορισμένη μόνο έκταση. Επί του παρόντος η RAG δεν έχει δυνατότητες ελιγμών για να καθορίζει την τιμή. Η RAG, για να τύχει επιδότησης, είναι κατά βάση υποχρεωμένη να πωλεί στη μέση τιμή τρίτων χωρών. Οι οδηγίες για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και οι αποφάσεις ανάθεσης προμηθειών περιλαμβάνουν λίγες μόνο εξαιρέσεις για τη μείωση αυτής της τιμής. Εάν, για παράδειγμα, ένας παραγωγός ηλεκτρικού ρεύματος αποδείξει ότι κάλυψε το 20 % των συνολικών ετησίων αναγκών του σε τιμή χαμηλότερη της τιμής εισαγόμενου από τρίτες χώρες άνθρακα, τότε μπορεί να απαιτήσει από την RAG την παράδοση γερμανικού λιθάνθρακα σ' αυτή τη χαμηλή τιμή. Η RAG διατηρεί τότε το δικαίωμα να καλύψει την (συνεπώς μεγαλύτερη) διαφορά ως προς το κόστος παραγωγής, θα πρέπει όμως να λάβει ταυτόχρονα υπόψη της, ότι το ποσοστό της στο ποσό της επιδότησης των 7,5 δισεκατομμυρίων γερμανικών μάρκων (από το 1997, 7 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) θα εξαντληθεί συντομότερα.
- (32) Από την άλλη πλευρά, η RAG είναι σε θέση — μέχρι την εξάντληση του ποσού της επιδότησης — να πωλεί πάντα στη μέση τιμή της παγκόσμιας αγοράς. Οι δυνατότητες πώλησης των άλλων εισαγωγέων άνθρακα είναι συνεπώς εκ των προτέρων περιορισμένες. Κάθε εισαγωγή άνθρακα σε τιμή χαμηλότερη του μέσου όρου επιδρά θετικά στην τιμή που καθορίζεται για τους παραγωγούς ηλεκτρικού ρεύματος κατά τον υπολογισμό του νέου μέσου όρου τιμής

τρίτων χωρών. Οι πραγματικές προοπτικές πωλήσεων της RAG για το 1996, σε σχέση με αυτές των εισαγωγέων είναι δύσκολο να εκτιμηθούν, διότι κατά το παρελθόν οι πωλήσεις δεν αντικατόπτριζαν τις πραγματικές ανάγκες του κλάδου παραγωγής ρεύματος — τουλάχιστον βραχυχρόνια — θα εξακολουθήσουν να καλύπτουν τις ανάγκες τους σε άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος κυρίως από την RAG και άλλες γερμανικές επιχειρήσεις εξόρυξης. Αφενός μεν μπορούν πλέον να προμηθεύονται γερμανικό λιθάνθρακα στη μέση τιμή της παγκόσμιας αγοράς, αφετέρου δε τα εργοστάσια παραγωγής ρεύματος είναι προσαρμοσμένα για την καύση γερμανικού λιθάνθρακα και η επεξεργασία των καταλοίπων, η οποία γίνεται όλο και σημαντικότερη στα πλαίσια της διαδικασίας καύσης, είναι προσανατολισμένη προς την ποιοτική σύνθεση του γερμανικού λιθάνθρακα. Μεμονωμένοι παραγωγοί ηλεκτρικού ρεύματος ανέφεραν συνολικά διοικητικά και ποιοτικά πλεονεκτήματα ως λόγο για τη διατήρηση της μέχρι τώρα αγοραστικής τους συμπεριφοράς. Ως άλλοι λόγοι για τη διατήρηση της αγοραστικής συμπεριφοράς αναφέρθηκαν η ασφάλεια του εφοδιασμού καθώς επίσης και η προτίμηση των δημοσίων επιχειρήσεων ηλεκτρικού ρεύματος στον εγχώριο λιθάνθρακα. Ακόμα και αν μειωνόταν η ετήσια ποσότητα που διατίθεται από την RAG και τις δύο άλλες γερμανικές επιχειρήσεις εξόρυξης από το 1996, δεν θα επωφελούντο άμεσα οι επιχειρήσεις εισαγωγής άνθρακα, λόγω της μείωσης στη ζήτηση άνθρακα.

- (33) Σύμφωνα με την άποψη της RAG, οι παραγωγοί ρεύματος θα προμηθευτούν τις ποσότητες που δεν καλύπτονται από μακροπρόθεσμες συμφωνίες αγοράς μέσω βραχυπρόθεσμων συναλλαγών για μικρότερες ποσότητες άνθρακα. Αυτό θα ωφελήσει εν μέρει τους εισαγωγείς. Έτσι, από τις έρευνες της Επιτροπής, προέκυψε ότι τόσο οι ανταγωνιστές όσο και οι αγοραστές υπολογίζουν γενικά σε κάποια αύξηση του ποσοστού των πωλήσεων από εισαγωγές. Κατά το 1994 εισήχθησαν στη Γερμανία 18,5 εκατομμύρια τόνοι προϊόντων λιθάνθρακα (συμπεριλαμβανομένων 2,2 εκατομμυρίων τόνων οπτάνθρακα) (1). Λόγω της αναμενόμενης αύξησης, ο όγκος των εισαγωγών κατά το έτος 2000 εκτιμάται σε περίπου 20 έως 25 εκατομμύρια τόνους. Μόνο μετά το 2000 αναμένεται σαφής αύξηση του ποσοστού εισαγωγών στην γερμανική αγορά, ως αποτέλεσμα της περαιτέρω μείωσης της επιδότησης των γερμανικών επιχειρήσεων εξόρυξης λιθάνθρακα. Ορισμένες μελέτες προβλέπουν ισχυρότερη αύξηση: ενώ ο Verein Deutscher Kohleimporteure e. V. (Σύνδεσμος γερμανικών εισαγωγέων άνθρακα), Hamburg, θεωρεί ως πιθανό σενάριο 25 ή 30 εκατομμύρια τόνους εισαγόμενου άνθρακα κατά το έτος 200, η Statistik der Kohlenwirtschaft e. V., (Στατιστική της οικονομίας του άνθρακα) Essen, προβλέπει όγκο εισαγωγών μεγαλύτερο από 32 εκατομμύρια τόνους,

(1) 1993: 15 εκατομμύρια τόνοι προϊόντων λιθάνθρακα (συμπεριλαμβανομένου 1 εκατομμυρίου τόνων οπτάνθρακα). Σύμφωνα με εκτίμηση του συνδέσμου γερμανών εισαγωγέων άνθρακα, υπολογίζεται αύξηση των εισαγωγών στην Κοινότητα από το σημερινό επίπεδο των 130 εκατομμυρίων τόνων σε 190 εκατομμύρια τόνους.

ήδη κατά το 2000. Τα μέρη ανέφεραν μελέτες της Prognos AG καθώς επίσης και του διεθνούς οργανισμού ενέργειας (IEA), που προβλέπουν αύξηση άνω των 35 εκατομμυρίων τόνων κατά το έτος 2000.

- (34) Συνοψίζοντας διαπιστώνεται, ότι οι αγορές για τη διάθεση λιθάνθρακα σε βιομηχανικούς καταναλωτές στη Γερμανία κατά τα επόμενα χρόνια θα μεταβληθούν σημαντικά, ανεξάρτητα από τη σχεδιαζόμενη συγκέντρωση της RH και της RKK. Λόγω των νέων ρυθμίσεων για τις επιδοτήσεις που ισχύουν από το 1996, οι καταναλωτές του κλάδου παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος θα μειώσουν τις αγορές τους σε εγχώριο λιθάνθρακα, οι οποίες αποτελούν επί του παρόντος ένα ποσοστό 70 % των συνολικών πωλήσεων άνθρακα, και μεσοπρόθεσμα θα αυξηθεί η ζήτηση εισαγόμενου λιθάνθρακα. Τούτο έχει ιδιαίτερα επιπτώσεις στη διάθρηση του ανταγωνισμού στο επίπεδο του εμπορίου, όπως παρουσιάζεται κατωτέρω (βλέπε σημείο 42). Η αξιολόγηση του νέου επιχειρηματικού σχήματος από την άποψη του ανταγωνισμού θα πρέπει να λάβει ιδιαίτερα υπόψη της αυτές τις επιπτώσεις, οι οποίες εξαρτώνται από τη συγκέντρωση.

2. Επιπτώσεις της συγκέντρωσης στις σχετικές αγορές

α) Μεριδία αγοράς

- (35) Η RAG (συμπεριλαμβανομένης και της RH) διέθεσε κατά το 1994 συνολικά 55,9 εκατομμύρια τόνους λιθάνθρακα, πλίνθων άνθρακα και οπτάνθρακα. Από την ποσότητα αυτή, 40,8 εκατομμύρια τόνοι διατέθηκαν σε παραγωγούς ρεύματος, 14,7 εκατομμύρια τόνοι σε χαλυβουργεία και 1,5 εκατομμύρια τόνοι σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές, σε οικιακούς καταναλωτές και στη βιοτεχνία.
- (36) Η RKK διέθεσε στην αγορά κατά το 1994 συνολικά 7,9 εκατομμύρια τόνους (1993: 8,1 εκατομμύρια τόνους), από τους οποίους 5,6 εκατομμύρια τόνους στη Γερμανία. Από την ποσότητα που πουλήθηκε στη Γερμανία, οι 3,5 εκατομμύρια τόνοι προήλθαν από την εγχώρια εξόρυξη, ενώ 2,1 εκατομμύρια τόνοι από εισαγωγές.

- (37) Σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τα μέρη για το έτος 1994 το μέγεθος της αγοράς άνθρακα για εργοστάσια παραγωγής ρεύματος υπολογίζεται σε 57,6 εκατομμύρια τόνους (1993: 58,5 εκατομμύρια τόνοι, και στις δύο περιπτώσεις χωρίς τις πωλήσεις στη χαλυβουργία, σε οικιακούς καταναλωτές και βιοτεχνία). Εάν λάβει κανείς υπόψη ότι το 85 % του άνθρακα που διατίθεται από την RH και την RKK προέρχεται από την RAG, προκύπτουν τα ακόλουθα μερίδια αγοράς κατά την πώληση λιθάνθρακα στον κλάδο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος:

RAG	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[65-70 %] ⁽²⁾
RH	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[< 10 %] ⁽²⁾
RKK	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[< 5 %] ⁽²⁾
	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[70-75 %] ⁽²⁾
Saarbergwerke	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[10-15 %] ⁽²⁾

- (38) Εάν εξετάσει κανείς μόνο τις πωλήσεις εισαγόμενου λιθάνθρακα στον κλάδο παραγωγής ρεύματος (όγκος 11,6 εκατομμυρίων τόνων) προκύπτει η ακόλουθη εικόνα:

RH	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[15-20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[5-10 %] ⁽²⁾
	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[20-30 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[40-45 %] ⁽²⁾
RTE	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[< 5 %] ⁽²⁾
Άλλοι	0,8 εκατομμύρια τόνοι	6,9 %
Απευθείας εισαγωγές	2,5 εκατομμύρια τόνοι	21,6 %

- (39) Κατά τη διάθεση λιθάνθρακα σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές (επίσης χωρίς τη χαλυβουργία) προκύπτουν τα ακόλουθα μερίδια αγοράς (με όγκο 4,7 εκατομμυρίων τόνων κατά το 1994):

RH	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[15-20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[20-25 %] ⁽²⁾
	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[35-40 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[25-30 %] ⁽²⁾
Rheinbraun	[...] εκατομμύρια τόνοι ⁽¹⁾	[5-10 %] ⁽²⁾
Άλλοι	1,1 εκατομμύρια τόνοι	23,4 %

⁽¹⁾ Επιχειρηματικό απόρρητο.

⁽²⁾ Επιχειρηματικό απόρρητο, για το λόγο αυτό δίδεται μόνο το εύρος των μεριδίων αγοράς.

(40) Ο συνολικός όγκος πωλήσεων λιθάνθρακα σε χαλυβουργία ανήλθε σε 18,8 εκατομμύρια τόνους (κατά το 1994). Στις υποχρεώσεις αγοράς των χαλυβουργιών σύμφωνα με την «Hüttenvertrag» αντιστοιχούν 14,4 εκατομμύρια τόνοι σε απευθείας παραδόσεις της RAG με ρυθμιζόμενες τιμές. Η RH και η RKK διέθεσαν μικρές μόνο ποσότητες εισαγόμενου άνθρακα στην αγορά αυτή. Στην RH αντιστοιχούν [...] 0,5 εκατομμύρια τόνοι. (1). Το κοινό μερίδιο αγοράς στις συνολικές πωλήσεις ανέρχεται σε [75-85 %] (1). Η Saarbergwerke έχει μερίδιο αγοράς [10-15 %] (2) ([...] εκατομμύρια τόνοι (2) απευθείας παραδόσεων). Το κοινό ποσοστό της RH και της RKK σε όλες τις εισαγωγές οπτόνθρακα και οπτόνθρακα από λιθάνθρακα ανέρχονται σε [25-30 %] (2).

6) *Ανταγωνιστική θέση της RAG μετά τη συγκέντρωση*

(41) Λαμβάνοντας ως βάση τις μέχρι τώρα συνθήκες αγοράς στη διανομή λιθάνθρακα θα εδμιουργείτο με τη RH/RKK μια επιχείρηση εμπορίας με πωλήσεις ύψους άνω των 20 εκατομμυρίων τόνων λιθάνθρακα (10,6 εκατομμύρια τόνοι εγχώριου λιθάνθρακα και 9,7 εκατομμύρια τόνοι άνθρακα από τρίτες χώρες, από τα οποία 4 έως 5 εκατομμύρια τόνοι εισαγωγές στη Γερμανία). Λόγω των μεταβολών που αναμένονται στη διάρθρωση της αγοράς κατά τα επόμενα έτη και λόγω της μέχρι τώρα τακτικής της RKK στο εμπόριο με γερμανικό λιθάνθρακα, δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι η εξαγορά της RKK θα επιτρέψει στην RAG να παρεμποδίζει τον πραγματικό ανταγωνισμό στις πωλήσεις σε βιομηχανικούς καταναλωτές (κλάδος παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, χαλυβουργεία, άλλοι βιομηχανικοί καταναλωτές) (άρθρο 66 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚΑΧ). Τούτο ισχύει ιδιαίτερα εφόσον λάβει κανείς υπόψη του ότι το μερίδιο αγοράς της RAG είναι πιθανό να μειωθεί.

αα) Πωλήσεις στον κλάδο παραγωγής ρεύματος (άνθρακας εργοστασίων παραγωγής ρεύματος)

(42) Λαμβάνοντας υπόψη τις επιδοτήσεις στα πλαίσια της σύμβασης «Jahrhundertvertrag», οι πωλήσεις εγχώριου λιθάνθρακα σε παραγωγούς ηλεκτρικού ρεύματος μέσω εμπορικών επιχειρήσεων ήταν αρκετά σημαντικές. Με τις ρυθμίσεις των επιδοτήσεων οι οποίες αρχίζουν να ισχύουν από το 1996, θα σταματήσει να υφίσταται διαφορά μεταξύ της απευθείας διάθεσης από τις επιχειρήσεις εξόρυξης και της διάθεσης μέσω του εμπορίου. Στο μέλλον θα είναι προς το συμφέρον των γερμανικών επιχειρήσεων εξόρυξης, και ιδιαίτερα της RAG, να πωλούν απευθείας τον εγχώριο λιθάνθρακα στην προκαθορισμένη μέση τιμή τρίτων χωρών. Για το λόγο αυτό τα μέρη, όπως επίσης και άλλοι παράγοντες της αγοράς, ξεκινούν με την υπόθεση ότι η πώληση εγχώριου άνθρακα για την παραγωγή ρεύματος στο μέλλον, εάν γίνεται, θα γίνεται σε σημαντικά μικρότερη έκταση μέσω εμπορικών επιχειρήσεων όπως η RH, RKK ή άλλες. Έτσι όλες οι επιχειρήσεις εμπορίας θα στραφούν κυρίως στην εμπορία εισαγόμενου άνθρακα. Όσον αφορά

τον εγχώριο λιθάνθρακα, όπως υποστήριξαν τα μέρη, το εμπόριο πιθανόν να γίνεται μόνο με μικρούς παραγωγούς ρεύματος. Επειδή όμως τούτο αφορά ετήσιο όγκο μόνο 0,6 εκατομμύρια τόνους περίπου, η RH/RKK δεν αποκτά κανένα σημαντικό πλεονέκτημα στον ανταγωνισμό με την ένταξή της στον όμιλο της RAG.

(43) Εάν για το λόγο αυτό, θεωρηθεί ότι στο μέλλον δεν θα υπάρξει πλέον χώρος για ένα στάδιο εμπορίας για την πώληση γερμανικού λιθάνθρακα στον κλάδο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, τότε η εξαγορά της RKK θα έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντικά μικρότερη επέκταση της RAG, σε σχέση με όσο θα μπορούσε να φαίνεται, αρχικά. Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, θα σημάνει την πραγματική αύξηση του μεριδίου αγοράς κατά [$<5\%$] (2) στον τομέα του άνθρακα για την παραγωγή ρεύματος, που είναι το μεγαλύτερο τμήμα της αγοράς λιθάνθρακα. Το γεγονός ότι η ίδια η RAG έχει ένα τόσο μεγάλο μερίδιο στην αγορά άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, είναι μια απευθείας συνέπεια των ειδικών περιστάσεων, που συνδέονται με την πώληση επιδοτούμενου άνθρακα. Με την αναμενόμενη μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα αύξηση του ανταγωνισμού σε αυτή την αγορά, το σημερινό μερίδιο αγοράς της RAG θα μειωθεί. Επειδή η RAG δεν έχει στην πραγματικότητα καμία δυνατότητα ελιγμών κατά τον καθορισμό της τιμής, αυτό το μερίδιο αγοράς δεν αντιπροσωπεύει πραγματική ισχύ στην αγορά. Λαμβάνοντας υπόψη τον τομέα του εισαγόμενου άνθρακα ο οποίος θα γίνει σημαντικός στο μέλλον, η επέκταση με την εξαγορά της RKK ανέρχεται, με βάση τα στοιχεία του 1994, στο [5-10 %] (2) όλων των εισαγωγών στη Γερμανία. Οι εισαγωγές όμως, όπως θα παρουσιαστεί κατωτέρω, δεν χαρακτηρίζονται από διαρκείς σχέσεις πελάτη προμηθευτή και δεν είναι ένα από τα ισχυρά σημεία της RKK.

Ανταγωνιστικό δυναμικό της RKK

(44) Η RKK κατά το 1994 είχε κύκλο εργασιών 1,3 δισεκατομμύρια γερμανικά μάρκα και απασχολούσε 700 άτομα (1995: 500). Η επιχείρηση διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο διανομής και αποθήκευσης αποτελούμενο από 9 κλαδικές επιχειρήσεις με 44 σημεία αποθήκευσης. Από αυτά τα σημεία αποθήκευσης, τα 37 εξυπηρετούν αποκλειστικά τις πωλήσεις σε οικιακούς καταναλωτές και τη βιοτεχνία (συμπεριλαμβανομένων 28 στα νέα ομόσπονδα κράτη). Μόνο σε τέσσερα σημεία αποθήκευσης, στο Mannheim, τη Στουτγάρδη, την Καρλσρούη και το Duisburg-Ruhrort είναι κάπως σημαντικές οι πωλήσεις σε βιομηχανικούς καταναλωτές εκτός από τους οικιακούς καταναλωτές και τη βιοτεχνία. Από του 500 υπαλλήλους της RKK, 400 αντιστοιχούν στον τομέα οικιακών καταναλωτών και βιοτεχνίας. Σύμφωνα με τα μέρη, το εμπόριο προς τους οικιακούς καταναλωτές και τη βιοτεχνία θα συρρικνωθεί περαιτέρω κατά τα επόμενα χρόνια και θα καταστεί αναγκαία η παύση λειτουργίας και άλλων σημείων αποθήκευσης. Η RKK χρειάστηκε ήδη από τα προηγούμενα χρόνια να κλείσει έναν μεγάλο αριθμό σημείων αποθήκευσης τα οποία η επιχείρηση απέκτησε μετά τη γερμανική

(1) Επιχειρηματικό απόρρητο — λιγότερο από 0,5 εκατομμύρια τόνοι.

(2) Επιχειρηματικό απόρρητο, για το λόγο αυτό δίδεται μόνο το εύρος των μεριδίων αγοράς.

(3) Επιχειρηματικό απόρρητο.

ενοποίηση. Η RH θα επιτύχει με τη συγκέντρωση σημαντικά αποτελέσματα συνέργειας όσον αφορά τη διανομή και την αποθήκευση. Αυτά προκύπτουν προπάντων στον τομέα των οικιακών καταναλωτών και των βιοτεχνιών και θα πρέπει να έχουν σαν αποτέλεσμα την επίτευξη ενός αποδοτικού ύψους πωλήσεων σε μια ταχέως συρρικνούμενη αγορά. Η ομοσπονδιακή υπηρεσία για τα καρτέλ, που είναι αρμόδια για την εκτίμηση των επιδράσεων της συγκέντρωσης στον τομέα των οικιακών καταναλωτών και της βιοτεχνίας δεν έχει απαγορεύσει τη συγκέντρωση.

- (45) Ο εφοδιασμός των μικρότερων βιομηχανικών καταναλωτών γίνεται, αντίθετα, απευθείας προς τον αγοραστή, και μόνο το Duisburg-Ruhrort έχει κάποια σημασία ως αποθήκη διαμετακόμισης. Οι μεγάλοι βιομηχανικοί καταναλωτές, δηλαδή τα εργοστάσια παραγωγής ρεύματος, διαθέτουν δικές τους εγκαταστάσεις σύνδεσης με το σιδηροδρομικό δίκτυο και με το δίκτυο των πλωτών καναλιών και δεν εξαρτώνται από την υποδομή του προμηθευτή. Για το λόγο αυτό, το δίκτυο διανομής και αποθήκευσης της RKK δεν προσδίδει στην RH κανένα σημαντικό πλεονέκτημα για τον εφοδιασμό των βιομηχανικών καταναλωτών.

Εισαγωγικό εμπόριο*

- (46) Για το εισαγωγικό εμπόριο η RKK έχει αντιπροσωπεύει στη Νότια Αφρική, την Κολομβία, τις ΗΠΑ και την Αυστραλία. Η επιχείρηση εισήγαγε κατά το 1994 στη Γερμανία 2,1 εκατομμύρια τόνους προϊόντων λιθάνθρακα (1993: 1,6 εκατομμύρια τόνους). Από την ποσότητα αυτή, περισσότερο από το 1/3 ήταν άνθρακας Νοτίου Αφρικής, καθώς επίσης και σημαντικές ποσότητες από την Κολομβία, την Κίνα, την Πολωνία και την Τσεχική Δημοκρατία. Αυτές οι χώρες παραγωγής άνθρακα είναι ιδιαίτερα σημαντικές, από την άποψη ποιότητας και τιμής, για τις εισαγωγές στη Γερμανία. Ενώ στην παγκόσμια αγορά άνθρακα η Νότιος Αφρική, η Αυστραλία και οι ΗΠΑ έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο με 65 % συνολικά, για τις εισαγωγές στη Γερμανία οι σημαντικότερες χώρες παραγωγής άνθρακα είναι η Νότιος Αφρική, η Πολωνία και η Κολομβία (το ποσοστό αυτών των χωρών στις εισαγωγές ανήλθε σε 61 %).
- (47) Η RKK υπολογίζει για το 1995 μια νέα συρρίκνωση των εισαγωγών σε περίπου 1,5 εκατομμύρια τόνους. Αν και συνάπτονται συμβάσεις σε αποκλειστική βάση για άνθρακα ορισμένης ποιότητας, τούτο κατά κανόνα συμβαίνει για ένα μόνο έτος. Μετά την κοινοποίηση της προβλεπόμενης συγκέντρωσης με την RH, η RKK έχασε εν μέρει, ή ολικά, διάφορες συμβάσεις προμήθειας με παραγωγούς του εξωτερικού. Έτσι η κινεζική εταιρεία παραγωγής άνθρακα Shanxi Sanjia Coal & Chemistry Ltd. αναφερόμενη στη συγκέντρωση ανακοίνωσε τη λήξη της σύμβασης προμήθειας κατά το τέλος του 1995 [ποσότητα: [...] τόνοι (1)]. Η Total και η Duiker, οι νοτιοαφρικανοί προμηθευτές της RKK μείωσαν κατά 50 % περίπου τις ποσότητες που προμήθευαν από περίπου [...] (1) τόνους, αναφέροντας τη σχέση προμήθειας μεταξύ της RH και ενός αντιπάλου παραγωγού της Νοτίου
- Αφρικής, της Amcoal. Η RKK αναμένει ότι οι παραδόσεις θα σταματήσουν εντελώς το 1996. Σύμφωνα με τα μέρη, αυτό το φαινόμενο απωλείας πελατών το οποίο προκάλεσε η συγκέντρωση θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα την άρνηση ορισμένων ξένων παραγωγών να συνεργασθούν με τον εισαγωγέα (RKK), που έχει δεσμούς με έναν εγχώριο άνθρακα, δηλαδή την RAG.
- (48) Ακόμα και αν η RKK με εισαγωγές περίπου δύο εκατομμυρίων τόνων στη Γερμανία ανήκει στους σημαντικότερους εισαγωγείς μαζί με την Stinnes, την RH και την RTE, η επιχείρηση έχει —όπως και η RH— το κέντρο θάρους των δραστηριοτήτων της στο γερμανικό άνθρακα. Ενώ μόνον [...] εκατομμύρια τόνοι (2) από τις συνολικές πωλήσεις της Stinnes στη Γερμανία [...] (1) αποτελούντο από γερμανικό άνθρακα, η RKK πώλησε [...] εκατομμύρια τόνους (3) γερμανικού άνθρακα. Τούτο είναι αποτέλεσμα της εσωτερικής αναδιανομής των καθηκόντων στη VEBA κατά το 1992. Στη συνέχεια, η Stinnes ανέλαβε πλήρως το διεθνές εμπόριο άνθρακα και το μεγαλύτερο τμήμα των εισαγωγών, μεταξύ άλλων με την απόκτηση της συμμετοχής της RKK στην Polkohle. Η RKK επρόκειτο να επικεντρωθεί κυρίως στο γερμανικό άνθρακα. Έκτοτε η RKK δεν έχει επαρκείς πωλήσεις στο διεθνές εμπόριο διότι η επιχείρηση, εκτός από τις εισαγωγές προς τη Γερμανία, δεν κάνει διεθνές εμπόριο. Αντίθετα, η Stinnes αποτελεί έναν πολύ σημαντικότερο παράγοντα σε όρους τόσο διεθνούς εμπορίου, όσο και εισαγωγών στη Γερμανία.
- (49) Σύμφωνα με διάφορους παράγοντες της αγοράς, το εμπόριο άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος θα χαρακτηρίζεται στο μέλλον όλο και περισσότερο από απευθείας σχέσεις παραγωγού-προμηθευτή μεταξύ των εργοστασίων παραγωγής ρεύματος και των παραγωγών του εξωτερικού. Οι επιχειρήσεις εμπορίας στις περιπτώσεις αυτές θα ενεργούν μόνον ως αντιπρόσωποι για διοικητικά θέματα. Η RAG και η RKK έχουν έμμεσα ένα σημαντικό μερίδιο στον σημαντικότερο μέχρι τώρα εισαγωγέα τσεχικού άνθρακα την Brennstoff-Importgesellschaft mdH, Bayreuth (BIG), αλλά οι καταναλωτές στη Γερμανία προμηθεύονται εν τω μεταξύ επίσης απευθείας από τσεχικές επιχειρήσεις παραγωγής άνθρακα. Το ίδιο ισχύει και για τον άνθρακα της Πολωνίας: κατά το 1995 [...] (1), περισσότερο από το 60 % αυτού του άνθρακα δεν εισάγεται πλέον μέσω του προηγουμένως αποκλειστικού εισαγωγέα, Polkohle. Τα μέρη εκτιμούν ότι οι απευθείας εισαγωγές των εργοστασίων παραγωγής ανέρχονται ήδη κατά το τρέχον έτος σε 2,5 εκατομμύρια τόνους. Σε επίπεδο δημοτικών εταιρειών παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, η Wirtschaftliche Vereinigung deutscher Versorgungsunternehmen (Οικονομική Ένωση γερμανικών επιχειρήσεων εφοδιασμού, WVV), Frankfurt, (εταιρεία με μέλη περισσότερο από 300 εργοστάσια παραγωγής) αναμένει σημαντική αύξηση των απευθείας εισαγωγών από το 1997 και υπολογίζει ότι οι δικές της πωλήσεις θα ανέλθουν σε 2 έως 3 εκατομμύρια τόνους ανά έτος.

(1) Επιχειρηματικό απόρρητο

(2) Επιχειρηματικό απόρρητο — λιγότερο από 1 εκατομμύριο τόνοι.
(3) Επιχειρηματικό απόρρητο — μεταξύ 2,5 και 3,5 εκατομμύρια τόνοι.

(50) Συνοψίζοντας, θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι η RAG/RH με την απόκτηση της RKK βελτιώνει την πρόσβασή της στον εισαγόμενο άνθρακα, αλλά λόγω της περιορισμένης σημασίας της RKK ως εισαγωγέα και λόγω της μειούμενης σημασίας των αμιγώς εμπορικών επιχειρήσεων στις εισαγωγές άνθρακα δεν θα έχει δυνατότητα ελιγμών στις εισαγωγές άνθρακα. Ούτε θα μπορούσε να πει κανείς ότι, λόγω της συγκέντρωσης, οι ανταγωνιστές όπως η Stinnes, η RTE και άλλοι, θα έχουν δυσχερέστερη πρόσβαση στις πηγές εφοδιασμού από άλλες χώρες που παράγουν άνθρακα.

Υφιστάμενος και δυνητικός ανταγωνισμός

(51) Μετά τη συγκέντρωση, η Stinnes Intercoal θα είναι ο μόνος σχεδόν ανταγωνιστής της RH/RKK στο χονδρικό εμπόριο άνθρακα. Όπως ήδη αναφέρθηκε, έγινε μια ανακατανομή των δραστηριοτήτων μεταξύ της RKK και της Stinnes στο εσωτερικό του ομίλου VEBA, με τη μεταβίβαση του διεθνούς εμπορίου και της συμμετοχής της RKK από την Polkohle στην Stinnes. Αν και η Stinnes αντίθετα, απ' ότι η RKK, διαθέτει κυρίως εισαγόμενο άνθρακα, υφίστανται μικρές μόνο διαφορές στον κύκλο των πελατών των δύο επιχειρήσεων. Αυτό θα πρέπει να οφείλεται, στο ότι η Stinnes όπως και η RKK εφοδιάζει κατά κύριο λόγο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος. Λαμβάνοντας υπόψη τις επικαλύψεις στον κύκλο των πελατών, τον αυξανόμενο ανταγωνισμό στον εισαγόμενο άνθρακα και τη διαφορά των συμφερόντων που προκύπτουν, ως συνέπεια των διαφορετικών προσανατολισμών των δύο επιχειρήσεων, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ της RH/RKK και της Stinnes στο μέλλον θα γίνει εντονότερος. Αν και η VEBA έχει, έμμεσα, σημαντική συμμετοχή στη νέα επιχειρηματική μονάδα RH/RKK, με την πώληση της RKK στην RAG, ο έλεγχος της VEBA επί της RKK μάλλον χαλάρωσε παρά ενισχύθηκε. Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική θέση της RH/RKK στην αγορά, η Stinnes ως ο μοναδικός μεγάλος ανεξάρτητος ανταγωνιστής του νέου επιχειρηματικού σχήματος αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Αυτή προκύπτει κυρίως από την ισχυρή θέση της Stinnes στο διεθνές εμπόριο άνθρακα και για τη διάθεση εισαγόμενου λιθάνθρακα στη Γερμανία. Η Stinnes είναι επί του παρόντος ο σημαντικότερος ανταγωνιστής της RH/RKK, τόσο όσον αφορά την πρόσβαση σε αγορές εισαγόμενου άνθρακα με χαμηλή τιμή, όσο επίσης και την πρόσβασή της στις αγορές για την πώληση του λιθάνθρακα στη Γερμανία.

(52) Εκτός από την Stinnes, στη Γερμανία αναπτύσσουν δραστηριότητα εμπορικές επιχειρήσεις όπως η RTE, Saarberg Handel και μία σειρά μικρότερων εταιρειών. Αυτές όμως, ως ανταγωνιστές τις RH/RKK και της Stinnes, έχουν περιορισμένη μόνο σημασία, λόγω των συγκριτικά μικρών ποσοτήτων τις οποίες εμπορεύονται.

(53) Ως αποτέλεσμα της αύξησης της σημασίας των απευθείας εισαγωγών, δυνητικοί ανταγωνιστές για την γερμανική αγορά μπορεί να καταστούν τα επόμενα έτη οι παραγωγοί του εξωτερικού. Πάντως οι άγγλοι και γάλλοι παραγωγοί άνθρακα που ερωτήθηκαν από την Επιτροπή, δεν προβλέπουν βραχυπρόθεσμα μεγά-

λες προοπτικές επιτυχημένης εισόδου στη γερμανική αγορά, λόγω της επιδότησης του εγχώριου άνθρακα. Μόνο μετά από μια περαιτέρω μείωση της επιδότησης της εξόρυξης γερμανικού άνθρακα θα βελτιωθούν ουσιαστικά οι δυνατότητες για τους εισαγωγείς. Μεσοπρόθεσμα, δηλαδή μεταξύ 1996 και 1998, για το λόγο αυτό, η αύξηση των εισαγωγών θα είναι συγκρατημένη και πιθανώς δεν θα υπερβεί το 15-20%. Σύμφωνα με το αποτέλεσμα της έρευνας που διεξήγαγε η Επιτροπή, εφόσον στη συνέχεια υπάρξει, σύμφωνα με τις σχετικές προγνώσεις, (βλέπε σημείο 33) μεγαλύτερη αύξηση, θα πρέπει να υπολογίζει κανείς την είσοδο στην αγορά αλλοδαπών παραγωγών, καθώς και αλλοδαπών επιχειρήσεων εμπορίας (Glencore, PhiBro, SSM, Anker).

(54) Οι προοπτικές του εισαγόμενου άνθρακα και συνεπώς η διάρθρωση του ανταγωνισμού εξαρτώνται πάντως επίσης σημαντικά από τη μελλοντική αγοραστική συμπεριφορά των παραγωγών ηλεκτρικού ρεύματος. Οι οκτώ μεγαλύτερες επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος στη Γερμανία καλύπτουν το 70 έως 80% των αναγκών της χώρας σε ρεύμα. Επί του παρόντος οι παραγωγοί ρεύματος συνάπτουν μόνον βασικές συμβάσεις με την RAG και τους άλλους γερμανούς παραγωγούς άνθρακα. Διατηρούν έτσι τη δυνατότητα για βραχυπρόθεσμες αγορές εγχώριου, ή ξένου, άνθρακα. Ακόμα και αν δεν θα πρέπει να θεωρήσει κανείς ότι κρατικές επιχειρήσεις παραγωγής ρεύματος θα θέσουν σε κίνδυνο την ομαλή μείωση της παραγωγής γερμανικού άνθρακα με τη δραστική από την πλευρά τους μείωση της ζήτησης σε γερμανικό άνθρακα, έχουν πάντως κάθε στιγμή τη δυνατότητα προμήθειας μέσω εισαγωγών από εμπόρους, ή απευθείας από παραγωγούς του εξωτερικού. Για το λόγο αυτό, οι καταναλωτές αυτοί στη μεγάλη τους πλειονότητα δεν θεώρησαν βλαπτική για τον ανταγωνισμό την απόκτηση της RKK από την RAG/RH.

ββ) Πωλήσεις στη χαλυβουργία

(55) Ενώ κατά το παρελθόν τα προϊόντα λιθάνθρακα πωλούντο αποκλειστικά απευθείας από τους γερμανούς παραγωγούς άνθρακα στη χαλυβουργία μέσω της σύμβασης «Hüttenvertrag», κατά το 1994 σημειώθηκαν για πρώτη φορά πωλήσεις 1,9 εκατομμυρίων τόνων εισαγόμενου οπτάνθρακα και εισαγόμενου οπτάνθρακα από άνθρακα μέσω εμπορικών επιχειρήσεων (συνολική διατεθείσα ποσότητα σε παραγωγούς χάλυβα 18,8 εκατομμύρια τόνοι). Από τις εισαγωγές αντιστοιχούν στην RH [...] εκατομμύρια τόνοι⁽¹⁾ και στην RKK [...] εκατομμύρια τόνοι. Με τη συγκέντρωση αυξάνεται το μερίδιο αγοράς της RAG/RH στις συνολικές πωλήσεις στη χαλυβουργία κατά περίπου 1% [75-85%]⁽²⁾. Το κοινό ποσοστό στις συνολικές εισαγωγές ανέρχεται σε [25-30%]⁽²⁾. Το μερίδιο αγοράς προβλέπεται να μειωθεί πάλι λόγω της λήξης της συμφωνίας προμήθειας οπτάνθρακα

(1) Επιχειρηματικό απόρρητο — λιγότερο από 0,5 εκατομμύρια τόνοι.

(2) Επιχειρηματικό απόρρητο, για το λόγο αυτό δίδεται μόνο το εύρος των μεριδίων αγοράς.

μεταξύ της RKK και της Sanxi Sanjia. Για το λόγο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένη απώλεια πελατών η συγκέντρωση δεν οδηγεί σε παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά.

γγ) Πωλήσεις σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές

- (56) Λαμβάνοντας ως βάση μια μικρή αγορά για την πώληση λιθάνθρακα σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές, η συγκέντρωση θα δώσει στην RH/RKK ένα κοινό μερίδιο αγοράς [35-40 %] ⁽¹⁾. Ο δεύτερος ισχυρότερος ανταγωνιστής είναι η Stinnes με [25-30 %] ⁽¹⁾. Μεταξύ των άλλων βιομηχανικών καταναλωτών περιλαμβάνονται κυρίως μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις στον κλάδο του τσιμέντου, του ασβεστολίθου και του χαρτιού, κ.λπ. και επιχειρήσεις οι οποίες χρειάζονται λιθάνθρακα για να παράγουν θερμότητα για την παραγωγική διαδικασία. Συνολικά αγοράζουν μικρές σχετικά ποσότητες. Για παράδειγμα, η RH δεν πουλάει περισσότερο από 150 000 τόνους ετησίως στον μεγαλύτερο από τους άλλους βιομηχανικούς πελάτες της. Το 1994, το συνολικό μέγεθος αυτού του τμήματος της αγοράς δεν ξεπέρασε τα 4,7 εκατομμύρια τόνους, έναντι 6 εκατομμυρίων τόνων το 1993. Η Raab Karcher εκτιμά ότι μαρκοπρόδεσμα η αγορά θα μειωθεί σε 3 εκατομμύρια τόνους περίπου κατά το 2005. Για το λόγο αυτό, οι πωλήσεις σε άλλους βιομηχανικούς καταναλωτές, σε σύγκριση με τον άνθρακα για εργοστάσια παραγωγής ρεύματος και τις πωλήσεις στην χαλυβουργία, αποτελούν μια όχι σημαντική αγορά.
- (57) Τα μέρη υπολογίζουν ότι σε αυτήν την αγορά θα υπάρξει μεγάλη απώλεια πελατών επειδή οι βιομηχανικοί καταναλωτές δεν θέλουν να εξαρτώνται αποκλειστικά από έναν προμηθευτή. Ορισμένοι πελάτες ανήγγειλαν ήδη μετά την κοινοποίηση των προθέσεων συγχώνευσης την αλλαγή του προμηθευτή. Από το 1996 η RKK δεν θα είναι πλέον αυτόνομη επιχείρηση εμπορίας μέσα στον όμιλο RAG. Η ονομασία «Raab Karcher Kohle GmbH» δεν θα χρησιμοποιείται πλέον.
- (58) Αντίθετα με τον κλάδο παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, οι άλλοι βιομηχανικοί καταναλωτές προμηθεύονται κατά το μεγαλύτερο μέρος εισαγόμενο λιθάνθρακα. Ως αποτέλεσμα της μεγάλης γεωγραφικής τους διασποράς και των συγκριτικά μικρών ποσοτήτων που αγοράζουν, έχουν τη δυνατότητα να αγοράζουν μόνο από επιχειρήσεις εμπορίας άνθρακα, οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητα στη Γερμανία. Δεν έχουν τη δυνατότητα να αγοράζουν απευθείας από γερμανούς ή ξένους παραγωγούς. Ως εκ τούτου, η συγκέντρωση θα έχει στον τομέα αυτό μεγαλύτερες επιπτώσεις από ότι σε άλλους καταναλωτές. Πάντως η Stinnes, ο μεγαλύτερος γερμανός εισαγωγέας άνθρακα, καθώς επίσης και η RTE, η Rheinbraun και μια σειρά άλλων εμπόρων αποτελούν επαρκείς εναλλακτικές λύσεις εφοδιασμού.
- (59) Σύμφωνα με την άποψη όλων των παραγόντων της αγοράς σήμερα διατίθενται επαρκείς ποσότητες εισα-

γόμενου άνθρακα. Αποφασιστική παράμετρος του ανταγωνισμού είναι η τιμή. Εφόσον για τις επιχειρήσεις εμπορίας στη Γερμανία υφίστανται επιπλέον εγκαταστάσεις μεταφοράς και μεταφόρτωσης, ιδιαίτερα με φορτηγίδες, η RH/RKK δεν θα διαθέτει ιδιαίτερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Πλεονέκτημα των ανταγωνιστών αποτελεί το ότι οι εισαγωγές γίνονται κυρίως απευθείας με τον πελάτη από τα διάφορα λιμάνια. Εάν απαιτείται μεταφόρτωση στο Duisburg, το νέο επιχειρηματικό σχήμα θα επωφεληθεί από την επιχείρηση αποθήκευσης και μεταφόρτωσης Navigare στο Duisburg-Ruhrort, η οποία ανήκει κατά πλειοψηφία στην RKK. Πάντως στο Duisburg, που είναι λιμάνι στο Ρήνο και το Ρουρ, υπάρχει μια σειρά άλλων επιχειρήσεων μεταφόρτωσης. Επιπλέον, οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις αποθήκευσης και μεταφοράς της RAG για την διακίνηση του γερμανικού άνθρακα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σε περιορισμένο βαθμό για εισαγωγές.

γ) Η σχεδιαζόμενη εξαγορά της MG PC Petrolkoks GmbH

- (60) Η RAG σκοπεύει, είτε μέσω της θυγατρικής της εταιρείας RH, είτε —μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης— μέσω της RKK να αποκτήσει το 100 % των μετοχών της γερμανικής επιχείρησης MG PC Petrolkoks GmbH — Frankfurt am Main (εφεξής «MGPC»). Η MGPC, θυγατρική εταιρεία της MG PC Petrolkoks GmbH, δραστηριοποιείται αποκλειστικά στην εμπορία οπτάνθρακα από πετρέλαιο και εξευγενισμένων προϊόντων οπτάνθρακα από πετρέλαιο. Ο οπτάνθρακας από πετρέλαιο είναι ένα προϊόν κατάλοιπο της διύλισης του πετρελαίου. Δεν αποτελεί προϊόν άνθρακα και, για το λόγο αυτό, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης EKAX (βλέπε παράρτημα I της συνθήκης). Επειδή η συγκέντρωση εξάλλου δεν έχει κοινοτική διάσταση κατά την έννοια του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων, κοινοποιήθηκε στο ομοσπονδιακό γραφείο καρτέλ και εγκρίθηκε στις 24 Νοεμβρίου.
- (61) Ο οπτάνθρακας από πετρέλαιο χρησιμοποιείται ως καύσιμο σε εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος και στη βιομηχανία τσιμέντου. Επιπλέον, ο οπτάνθρακας από πετρέλαιο χρησιμοποιείται κατά την παραγωγή οπτάνθρακα και στη χαλυβουργία ως πρόσμιξη του οπτάνθρακα υψικαμίνων. Ο οπτάνθρακας πετρελαίου παράγεται από όλες τις επιχειρήσεις διύλισης πετρελαίου και πωλείται κατά κύριο λόγο από πέντε μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις (Aimcor, Koch-Carbon, Thyssen/Citco, SSM και Louisian-Carbon). Η MGPC διέθεσε παγκόσμια περίπου 2 εκατομμύρια τόνους οπτάνθρακα από πετρέλαιο (βλέπε Coal Week International της 1ης Αυγούστου 1995) από τους οποίους 0,38 εκατομμύρια τόνους στην Κοινότητα. Στη Γερμανία (μέγεθος αγοράς: 2,4 εκατομμύρια τόνοι) η MGPC κατά τον τελευταίο χρόνο διέθεσε [...] ⁽²⁾ τόνους και πέτυχε έτσι μερίδιο αγοράς περίπου [5-10 %] ⁽³⁾. Η RH δεν έχει δραστηριότητες στην πώληση οπτάνθρακα από πετρέλαιο. Η προβλεπόμε-

⁽¹⁾ Επιχειρηματικό απόρρητο.

⁽²⁾ Επιχειρηματικό απόρρητο.

⁽³⁾ Επιχειρηματικό απόρρητο, για το λόγο αυτό δίδεται μόνο το εύρος των μεριδίων αγοράς.

μενη συγκέντρωση, για το λόγο αυτό, δεν οδηγεί σε αυξήσεις των μεριδίων αγοράς και έχει ασήμαντες μόνο επιπτώσεις στην πώληση οπτάνθρακα από πετρέλαιο στη γερμανική αγορά. Η απόκτηση της MGPC μέσω της RH/RKK δεν έχει επιπτώσεις στην αγορά πώλησης λιθάνθρακα στη Γερμανία ούτε δίνει στο νέο επιχειρηματικό σχήμα RH/RKK τη δυνατότητα να περιορίσει την πρόσβαση των άλλων εμπορικών επιχειρήσεων ή/και των καταναλωτών στις διεθνείς πηγές προμηθείας εισαγόμενου άνθρακα σε χαμηλή τιμή.

- (62) Τόσο ο όμιλος Ruhrekohle, όσο επίσης και η RKK, δήλωσαν ότι εκτός από της MGPC δεν έχουν αποκτήσει καμία άλλη επιχείρηση, ή συμμετοχές στη Metallgesellschaft, ή στη θυγατρική επιχείρηση MG Carbon GmbH, οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητες στην παραγωγή ή/και την πώληση άνθρακα, ή οπτάνθρακα.

VI. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- (63) Λόγω των αναμενόμενων μεταβολών στην αγορά —μείωση του όγκου της αγοράς, εξαφάνιση της θαμνίδας εμπορίας του γερμανικού λιθάνθρακα— ως αποτέλεσμα του νέου μηχανισμού επιδοτήσεων από το 1996, που σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο δεν επιτρέπεται να οδηγεί σε στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των καταναλωτών άνθρακα στην Κοινότητα, δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι από την προβλεπόμενη συγκέντρωση θα προκληθεί παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού στο σημαντικότερο τμήμα της αγοράς, δηλαδή τη διακίνηση λιθάνθρακα για τη βιομηχανία παραγωγής ρεύματος. Το μεγάλο μερίδιο αγοράς του ομίλου RAG κατά το παρελθόν οφείλετο κυρίως στις απευθείας πωλήσεις εγχώριου λιθάνθρακα με ρυθμιζόμενη τιμή σε γερμανούς παραγωγούς ηλεκτρικού ρεύματος σύμφωνα με την «Jahrhundertvertrag». Επειδή η RAG δεν είχε καμία πραγματική δυνατότητα να ορίσει τις τιμές, αυτό το μεγάλο μερίδιο αγοράς δεν αντικατοπτρίζει πραγματική δύναμη στην αγορά.

- (64) Μετά τη λήξη της υποχρέωσης των γερμανών παραγωγών ηλεκτρικού ρεύματος να εφοδιάζονται με εγχώριο άνθρακα, η εισαγωγή λιθάνθρακα θα αποκτήσει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μεγάλη σημασία. Η απόκτηση της RKK πάντως δεν δίδει στην RAG/RH τη δυνατότητα να κλείσει στις

άλλες επιχειρήσεις εμπορίας ή/και τους καταναλωτές τις διεθνείς πηγές εφοδιασμού. Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο εφόσον το συνολικό μερίδιο αγοράς της RAG είναι πιθανόν να μειωθεί. Αυτή η άποψη βασίζεται κυρίως στην εκτίμηση της ανταγωνιστικής δυνατότητας της Stinnes κατά την εισαγωγή λιθάνθρακα. Η Stinnes, τόσο από την άποψη της πρόσβασης στις αγορές εφοδιασμού εισαγόμενου άνθρακα με χαμηλή τιμή, όσο και από την άποψη της πρόσβασης στις αγορές διάθεσης στη Γερμανία, είναι επί του παρόντος ο σημαντικότερος ανταγωνιστής του νέου επιχειρηματικού σχήματος RH/RKK. Η RKK, από την άλλη πλευρά, έχει κυρίως δραστηριότητες στο εμπόριο γερμανικού άνθρακα, και ιδιαίτερα στον εφοδιασμό των οικιακών καταναλωτών και της βιοτεχνίας. Η σημασία και των δύο τομέων θα μειωθεί στο μέλλον, του δεύτερου μάλιστα δραστικά. Για το λόγο αυτό, η συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού στις αγορές της χαλυβουργίας και των άλλων καταναλωτών.

Δεδομένου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 66 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚΑΧ, μπορεί να εγκριθεί η σχεδιαζόμενη συγκέντρωση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Εγκρίνεται η απόκτηση του ελέγχου της Raab Karcher Kohle GmbH από την Ruhrkohle Handel GmbH.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις Ruhrkohle Handel GmbH, Jägerhofstraße 29, D-40479 Düsseldorf και Raab Karcher Kohle GmbH, Rudolf von Bennigsen-Foerder-Platz 1, D-45131 Essen.

Βρυξέλλες, 28 Φεβρουαρίου 1996.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής